

Smide

Namn

Smide antyder att smideskonst har utövats på gården. Man vet inte hur långt tillbaka namnet sträcker sig och om det anspelar på särskilda smideskonster under brons- eller järnåldern eller senare. Depå- eller offerfyndet gör gården särskilt intressant ur smedperspektiv.

Ägonamn

Brandakar, Gammbröghagen, Guldrupenhagen, Hopphagen, Spakänge, Stummelakar.

Fornfynd från bronsålder

På Smides marker nära Oilmyr fann man 1968 ett praktfullt bronsåldersfynd. Det bestod av två holkxor, ett brutet hallstattsvärd, ett brutet glasögonspänne, (avancerad säkerhetsnål), nio armringar, nio halsringar och 15 fragment av armringar. Föremålen är från yngre bronsålder 900–700 f.Kr. Frågan är om det är ett depåfynd (hopsamlat av en smed eller köpman för vidare bearbetning) eller ett offerfynd. Föremålen påträffades nära Oilmyr, vilket kan innebära offer som var vanligt i vattensjuk mark. Är det ett gemensamt offer från familjen med kvinnliga arm- och halringar och yxor och svärd? Vid offer är föremålen alltid brutna för att passa tillbedjan. (Se kap. *Vätes historia, Bronsålder...*)

I omgivningen, 1–2 km norr ut, finns en skeppssättning och några rösen.

Gravarna och fynden tyder på att en bosättning är trolig i nordöstra Väte. Man kan också anta en bosättning i sydvästra Väte. Se *Gräne, Mölner*.

Fornfynd från järnålder

Två större rösen med 30 meter i diametern och 1/2 meter höga samt några mindre rösen i skogsmark på gränsen till Viklau. Är troligen ett gravfält. Ej undersökt.

Rösen i skogen.

Stensträng (G73) 425 meter samt bortodlade husgrunder i »Kämpgravsåkern«, äldre benämning.

Lösfynd: Svärd av järn, örhängen, ring(CG188).

Fornfynd från vikingatid

Bronsspänne, djurhuvudformat (SHM18317) påträffat vid plöjning i numera utdikad myr.

Guldmynt från bysantinske kejsaren Zenons tid, i kanten sitter en guldnagel (SHM 1081), inlöst 1843. Bysantinska mynt var från Konstantinopel eller Istanbul. Unga män från Skandinavien tjänstgjorde där som soldater och väktare.

Arabiska silvermynt (SHM1080).

Ägare enligt skattelistor och dokument

1617 **Hans Smide**.

1631 **Rasmus Smide**.

1633 ödegård.

1653 års revisionsbok

»Smida är 1 hemman om 7 markelej, haver åker till 4 tunnland, äng till 16 mans slätt, starr till 2 mans slätt, ag i Smedebetningen, 1 hage till 2 hästar och tarvelig skog. Brukas av **Brothel Larsson** vilken för 13 år sedan köpte gården av Rasmus Smide för 20 daler, haver njutit 3 års skattefrihet för armod och boskapsbortmistande efter ett tingsvittne daterat Siggisarve den 12 december 1649, så och hr guverneurens derpå givna confirmation den 14 mars 1652, begynner alltså att skatta 1653.«

1701–02 års skatteinventering

»Smida 1 kronohemman med 13 tnl åker, 15 tnl äng, 2 hagar till hästar, myr, skog, brukas av **Per Olofzon** som hemmanet till skatte upptagit.«

På kartan är en gård inritad. Den gamla huvudgården låg strax norr om dagens två gårdar.

Smide finns inte med i listan för skattebefrielse för husbygge 1785–1827

Två dokument visar att Smide samägde Haltarve såg och kvarn med Haltarve, Skradarve och Hagelheim i Guldrupe. För dokumenten och om Oilmyr: Se *Haltarve*.

Vid skiftet 1887

Fredrik Persson aa 1/4 mantal, kvarbor, Smide 1:3

Johan Thomsson ab 1/4 mantal, kvarbor, Smide 1:2

Smide 1:3 till vänster, 1:2 i mitten och Olof Bendelins bostad till höger.

Smide 1:2 /912

Gården i släkten sedan 1700-talet. Under 1830–50-talen kom mark från Sorby att tillfalla Smide 1:2 genom köp. 1841 1/8 hemman Sorby, tidigare brukats av Lars Hansson (37)

1849 1/32 hemman Sorby från Nils Larssons part (39)

1853 1/32 hemman Sorby, som ägts av Petter Ödahl (47)

1853 Delar av marken såldes 1900 och 1915.

Ägare och brukare:

Lars Michelsson, Tune och Smide (1701–72), husbonde 1735–61, gift 1731 med **Gertrud Hansdotter**, Tune.

Barn:

Magdalena född 1732, hemmagift.

Olof Olofsson, Vänge (1737–98), husbonde 1762–98, gift med **Magdalena Larsdotter**, Smide (1732–1816).

Barn:

Olof Olofsson född 1765, hemmagift.

Olof Olofsson, Smide (1765–1845) husbonde 1799–1822, gift med **Margareta Jakobsdotter**, Tune (1768–1822)

Barn:

Helena Olofsdotter född 1798, hemmagift.

Thomas Thomasson, Lye (1774–1871), husbonde 1822–59, gift med **Helena Olofsdotter**, Smide (1798–1844).

Barn:

Margareta Maria (1821–1835).

Olof (1824–45).

Thomas Johannes född 1828, hemmagift.

Lars Gotthard Jakob.

Thomas Johannes Thomasson, Smide (1829–1906), husbonde 1859–1899, gift med **Margareta Katarina Josefina Persdotter**, Mölner (1842–1931).

Barn:

Johan (1861–1906) gift vid Gurfiles, Ala.

Olof (1863–1950) folkskollärare i Järna i Dalarna, gift med folkskollärarinnan Hilda Haglund.

Ida Christina Josefina född 1868 hemmagift.

Lars Petter Österdahl, senare **Borkman**, Stenstu, Kräklingbo (1858–1927), husbonde 1900–1927, gift med **Ida Christina Josefina** (1868–1945).

Barn:

Edvard Lars Thomas född 1900, hemmagift.

Frideborg.

Hjalmar.

Ella.

Lars Petter Borkman i USA 1890.

